

РЕЦЕНЗІЇ

Т. І. Балагура

м. Полтава

Піднятися над буднями

*Рецензія на поетичну збірку:
Кльокта Т. М. Між Богом і травою.
Полтава: Дивосвіт, 2018. 208 с.*

Є книги, до яких хочеться повертатися й повертатися, бо істинне джерело життєвої мудрості й норавливого натхнення з них можна черпати повсякчас. Незважаючи на втому чи настрої, на будень чи свято, на банальність почутого чи креативність побаченого. Бо «Між Богом і травою» – глибина поетичного образу, метафорика виразу, риторика звернення, апокаліпсис очищення й «сонячна жінка з очима барвінку» – Тетяна Кльокта.

Вона поетка й педагог-філолог із полтавської глибинки – с. Бірки Зіньківського району. Авторка книг поетичних: «Неповторність», «За порогом тиші і гомону», «Намалюй мені день», «І знову поринаю в чебреці». Її твори публікувалися в багатьох періодичних виданнях, збірниках та антологіях. Тетяна Михайлівна – член Національної спілки письменників України, лауреат Національного конкурсу «Українська мова – мова єднання». І от нова збірка – «Між Богом і травою».

Насамперед хочеться відзначити легкість поетичного слова авторки. У її синтаксисі так просторо думці, яка насичена метафорами й епітетами, образними відкриттями й щойно народженими неологізмами. Це вірші-сповіді, медитації, ноктюрни й вальси, скерцо й менуети. Саме так музично лягає на душу поезія Тетяни Кльокти.

Я родом з веселки.

Вона мої крила, мій сміх.

Веселики гріють

Життя моє праведне й грішне.

Палітра поезій авторки справді дуже кольорова: вона у вишнях у саду, у синьому птаху мрії, у зеленому конику на лузі, у рудому тумані, у вогнях грози, у цвіті глоду, «у білім світанку», у сірому попелі часу, «у синім небі над синім полем».

А на асфальті прослалось небо.

І вже по ньому мандрують босі

Мої хлоп'ята русоволосі,

Полощуть сонце...

Навіть у цьому катрені заховано стільки фарб, стільки живих асоціацій із сірим, блакитним, жовтогарячим, русим, що мимоволі вимальовуєш собі ту просту акварель, де босими ногами по

теплих калюжах навпростець вертаєшся в дитинство.

Збірка «Між Богом і травою» поділена на розділи, проте, як на мене, цей поділ умовний, бо пронизана кожна частина, кожна поезія любов'ю до життя: то щасливого й омріяного, то важкого й знесилоного. В епіцентрі – жінка. І дружина, і матір, і сестра, і природа, і старенька сусідка, і вдова, і Леся Українка, й Олена Теліга, і старість, і мудрість, і сльоза... Поетеса то відкриває читачеві душу, то читає молитву, то медитує, то замріяно губиться в споришах. Бо вона любить життя.

Здається мені, що в минулому Тетяна Михайлівна була птахом, настільки звеличено й образно влітає вона їх у поетичні рядки. «Лебедята з журавлями небесні відчиняють брами» – ніби прихований епіграф до збірки, що дає змогу людині піднятися над буднями й птахом линути в небо. А тут і жар-птиці, і голуби в голубині, і перепілки в просі, і лелеки в гнізді, і щебетлива ластівка, і дзвінкий соловейко.

А ще пані авторка любить дощ. Мабуть, за робочими буднями вдається перепочити саме тоді, коли за вікном мрячить:

На золотому гребені дощу

Стою. А дощ розбурхано-кудлатий

Полоще осінь, вечір, сонні хати,

Змиває сум в осінньому саду...

Дощ бігає наввипередки з вітром, заглядає у вікна, ховає сонце й просто змиває минуле. І хоч «від літніх злив загублено ключі», краплина сонця завше залишається в серці.

Я живу на краєчку тиші.

Сум і спокій приходять в гості.

Дощ морзянкою вірши пише.

Все здається у світі просто...

Мабуть, саме тому Тетяна Кльокта найбільше любить серед пів року саме осінь, яка «в шурхітливий терпкий неспокій» заплітає ті ж таки дощі, «полоще коси» вербам, що врастають в золоту пору.

Особливе ставлення в авторки до жіночої долі, навіть розділ книги про це свідчить: «Жила собі жінка». Тут і пересторога не губити долю жіночу, і співчуття заплаканій самотній матері, і сльози

журавлині над вдовою, і тривога за тих жінок, що лишилися на світі самотніми.

Сльозинка на костур – стоїть коло хвіртки.

Кружляють жоржини в осінньому вальсі.

Оце й нажилася. Уже відбулася...

Жіноче начало сподвигає Тетяну на створення материнської молитви, на звернення до матері Тараса Шевченка, на глибокі переживання за окрилену веснами Лесею Українку та її послідовників:

Ти вічно будеш в серці України,

Бо душу нам свою навек лишила.

До нас твій клич із лихоліття лине:

«Не треба слів! Хай буде тільки діло!»

«О пане часе!» Так називається ще одна частина книги, у якій авторка аналізує вічні істини добра, пам'яті, вдячності й спадкоємності.

Іду по сходах прощань і прощень.

Життя – не повість і не роман...

Тривожать поетесу злоба людська, пустки душі, безодня брехні, «що висвячують гріх у святе». Те, що ми розучилися бачити щастя в буденному дні, у близькому й навколишньому. Що не бачимо й не чуємо чужого болю, а для когось наш біль стає ... святом:

Давно німа. Мовчання – злато.

Не кожен біль довіриш слову.

А й заведе про нього мову –

Здригнусь:

Мій біль для когось свято...

Скільки довірено білим аркушам паперу, скільки слів на них висипано й виплакано. Ті слова «сто разів перекраєні, зсохлі, як вугіль, змарнілі», то «охриплі, знеможені туляться в купу, мовчать», то «заплели веселки в коси», то впали росами в траву. Саме з росами асоціює себе Тетяна Кльокта,

алюзією нагадуючи хруща Антонича. Але то не просто свіжа вода: вона змивала Шевченкові сльози й «тамувала болі його тіла», бо для авторки Кобзар є світочем і багряним сонцем поезії.

Інтимна лірика полтавки не менш насичена цікавими образами й художніми засобами. Метафорика оживлення сил природи переплітається з цікавими уособленнями та метонімією, живими порівняннями та епітетами, оксиморонами та антитезами.

Ламаю зла міцну печать.

А за вікном листає лютий

Заледеніле листя слив,

Холодні присмерки солоні.

Вчорашній слід твій підхопив

І огорнув моїм безсонням.

А щастя любові таке «рожеволике, глибокооке», воно в «барвомузиці навіженій», «в ночах отих карих», у «солодкій скрипці споршів». І таке далеке, коли розлука чи непорозуміння схожі на зламаний телефон, на скрипку, що риде, на сніжинку рятунку, на сльозу, що стікає думкою втрати.

І знову поринаю в чебреці

Солодких мрій на березі світання.

Сміється й плаче серце, як востаннє,

Тремтить рука в його тремкій руці...

Тетяна Кльокта – у пошуках і враженнях, у стрімких польотах із пташиними зграями й у ниточках дощу, що єднають небо й землю, у ситці літа й у багрянці осені, у думках і спогадах, у мріях і словах, у безсонні й сумнівах, у яблуневім листку й у недолюбленому вирії. Вона в слові й пісні, що пунктиром пронизують життя вчителя, дружини, матері, поетеси, Людини.

Балагура Тетяна Іванівна, учитель-методист, Полтавський міський ліцей № 1 імені І. П. Котляревського (вул. Шевченко, 14, Полтава, 36011, Україна); e-mail: liceyn1@gmail.com.

Балагура Татяна Івановна, учитель-методист, Полтавський городської лицей № 1 імени І. П. Котляревського (ул. Шевченко, 14, Полтава, 36011, Україна); e-mail: liceyn1@gmail.com.

Balagura Tetiana, resource teacher, Poltava I.P. Kotlyarevsky Lyceum № 1 (Shevchenko str., 14, Poltava, 36011, Ukraine); e-mail: liceyn1@gmail.com.